

**Kennis is macht,
maar
kennis delen is kracht**

**Benutten van onderzoekresultaten in de
pluimveesector**

Ferry Leenstra, Hilco Ellen, Jolien Koole

RAPPORT 973

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN **UR**

Benutten van onderzoekresultaten in de pluimveesector

Hoe te komen tot een structuur voor kennisdelen

Ferry Leenstra, Hilko Ellen en Jolien Koole

1 Wageningen UR Livestock Research

Dit onderzoek is uitgevoerd door Wageningen UR Livestock Research, in opdracht van en gefinancierd door het

Productschap voor Pluimvee en Eieren

Wageningen UR Livestock Research

Wageningen, augustus 2016

Livestock Research Rapport 973

Ferry Leenstra, Jolien Koole en Hilko Ellen (2016). *Benutten van onderzoekresultaten in de pluimveesector: Hoe te komen tot een structuur voor kennisdelen*. Lelystad, Wageningen UR (University & Research centre) Livestock Research, Livestock Research Rapport 973.
<http://dx.doi.org/10.18174/388489>

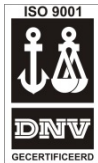
Samenvatting. De vraag hoe resultaten van (collectief gefinancierd) onderzoek beschikbaar zijn voor en benut kunnen worden door met name de primaire sector staat centraal. Voorbeelden van dergelijke kennisoverdracht en de resultaten van een daar op gerichte workshop worden besproken.

Summary. How to make results of publicly or collectively funded research available for utilisation by poultry producers is the central question in this report. Examples of knowledge exchange and the results of a workshop on this topic are discussed.

© 2016 Wageningen UR Livestock Research, Postbus 338, 6700 AH Wageningen, T 0317 48 39 53, E info.livestockresearch@wur.nl, www.wageningenUR.nl/livestockresearch. Livestock Research is onderdeel van Wageningen UR (University & Research centre).

Livestock Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever of auteur.

De certificering volgens ISO 9001 door DNV onderstreept ons kwaliteitsniveau. Op als onze onderzoeksopdrachten zijn de Algemene Voorwaarden van de Animal Sciences Group van toepassing. Deze zijn gedeponeerd bij de Arrondissementsrechtbank Zwolle.

Livestock Research Rapport 973

Inhoud

	Woord vooraf	5
	Samenvatting	7
1	Inleiding	9
	1.1 Organisatie van pluimveeonderzoek in Nederland	10
	1.2 Kernvraag	10
	1.3 Werkwijze en leeswijzer	11
2	Bestaande werkwijzen en voorbeelden van kennis delen in andere sectoren en andere landen	12
	2.1 Bestaande media, met informatie over onderzoekresultaten	12
	2.1.1 Nederland	12
	2.1.2 Internationaal	12
	2.1.3 Wetenschappelijke tijdschriften	13
	2.1.4 Studiedagen en congressen	13
	2.2 Nederland, andere sectoren	14
	2.3 Buitenland, pluimvee	15
	2.3.1 Australië, Poultry CRC (http://www.poultrycrc.com.au)	15
	2.3.2 Verenigde Staten van Amerika	15
	2.3.3 Canada	15
	2.3.4 EU	16
3	Workshop over werkwijzen voor benutting van onderzoekresultaten in de pluimveesector	17
	3.1 Genodigden en deelnemers	17
	3.2 Opzet van de workshop	17
	3.3 Samenvatting van de resultaten en de discussie	18
	3.3.1 Reacties op de analyse	18
	3.3.2 Wat is nodig om pluimveehouders de kennis uit onderzoek te laten benutten?	18
	3.3.3 Hoe verder?	18
4	Conclusies en vervolgstappen	20
	Literatuur	22
	Bijlage 1 Presentatie	23

Woord vooraf

Voor onderzoek in het algemeen, maar voor collectief gefinancierd onderzoek in het bijzonder, is benutbaarheid van de resultaten essentieel (o.a. voor draagvlak voor de financiering). Om de resultaten van onderzoek te benutten is publiek maken niet voldoende. Immers, kennis wordt pas benut op het moment, dat de potentiële gebruiker ervaart een probleem te hebben, dat met behulp van de kennis aangepakt kan worden.

De pluimveesector heeft in het verleden via de productschapsstructuur veel (praktijk)onderzoek gefinancierd. Nu de productschappen opgeheven zijn, valt die structurele ingang voor collectief gefinancierd onderzoek weg. Het pluimveebedrijfsleven heeft zich inmiddels verenigd in de brancheorganisaties PLUIMNED en OVONED, die samenwerken onder de naam AVINED. Deze brancheorganisaties zien nut en noodzaak van collectief gefinancierd en aangestuurd (praktijk)onderzoek. Voor draagvlak voor een nieuwe vorm van collectieve financiering is een goede werkwijze om de ontwikkelde kennis beschikbaar te maken en te houden voor benutting door pluimveehouders en andere ketenpartners essentieel.

De pluimveesector heeft daarom Wageningen UR Livestock Research opdracht gegeven na te gaan hoe aan dergelijke kennisoverdracht en kennisdeling vorm gegeven kan worden.

Samenvatting

Voor onderzoek in het algemeen, maar voor collectief gefinancierd onderzoek in het bijzonder, is benutbaarheid van de resultaten in de praktijk essentieel (o.a. voor draagvlak voor de financiering). Om de resultaten van onderzoek te benutten is publiek maken niet voldoende. Immers, kennis wordt pas benut op het moment, dat de potentiële gebruiker ervaart een probleem te hebben, dat met behulp van de kennis aangepakt kan worden. Gedurende de looptijd van een project is doorgaans wel ruimte voor communicatie over de projectresultaten. Na afloop van een (collectief gefinancierd) project zijn de resultaten weliswaar in het publieke domein beschikbaar, maar hebben de betrokken onderzoekers geen ruimte meer om actief over het project te communiceren.

Wereldwijd wordt veel onderzoek uitgevoerd en worden resultaten in allerlei vormen gepubliceerd. Die kennis heeft meestal een vertaalslag nodig om in een specifieke situatie tot benutting in het veld te komen en soms blijken voor een specifieke vraag geen onderzoekresultaten beschikbaar. De afstand tussen onderzoek en praktijk is vaak te groot voor directe benutting.

De pluimveesector, zeker de primaire productie, bestaat vrijwel volledig uit kleine bedrijven. Met collectieve middelen heeft de pluimveesector ten tijde van de productschappen veel onderzoek gefinancierd. Het belang van onderzoek voor innovatie en de noodzaak tot continue innovatie voor individuele bedrijven en de sector als geheel staat niet ter discussie.

De brancheorganisatie van de pluimveesector AVINED heeft daarom Wageningen UR Livestock Research gevraagd te analyseren hoe kennis, die met collectieve middelen is gegenereerd, tot blijvend nut van de pluimveesector kan zijn.

Effectiviteit van kennisoverdracht is een breed ervaren probleem. Als eerste stap is daarom gezocht naar werkwijzen in andere sectoren in Nederland en naar voorbeelden uit de pluimveesector in andere landen. Met die achtergrond als input is een workshop georganiseerd voor partijen, die kennisoverdracht als kernactiviteit hebben.

Voor draagvlak voor collectieve financiering van onderzoek ten behoeve van de pluimveesector is goede en goed getimede beschikbaarheid van resultaten essentieel. Zowel uit literatuur als uit de informatie van de workshop blijkt, dat erfbetreders (intermediairs, vertegenwoordigers van bedrijven, adviseurs, etc.) een essentiële rol hebben om pluimveehouders op het juiste moment van de juiste informatie te voorzien en/of pluimveehouders bewust te maken van de urgentie informatie uit onderzoek te zoeken. (Beroeps)Onderwijs is een andere mogelijke bron van kennis en bewustwording wat betreft de noodzaak kennis uit onderzoek te vergaren voor de eigen bedrijfspraktijk.

Echter, erfbetreders zijn daartoe alleen in staat als zij de benodigde informatie beschikbaar hebben. In de workshop werden ernstige zorgen uitgesproken over het kennisniveau en de mogelijkheid kennis te verwerven voor zowel erfbetreders als docenten in het beroepsonderwijs.

De deelnemers in de workshop waren unaniem over de noodzaak voor een Nederlands platform voor het beschikbaar maken van kennis uit pluimveeonderzoek. Het platform moet dan niet alleen Nederlands onderzoek, maar ook onderzoek elders proberen te behartigen cq samen te vatten, voor zover relevant voor de Nederlandse situatie. Zo'n platform moet via internet georganiseerd worden. Eén platform voor pluimveekennis in Nederland vereist samenwerking tussen de verschillende partijen actief op het terrein van informatievoorziening. Belangrijke aspecten zijn capaciteit en financiering voor het vergaren van informatie, het managen van een locatie/host voor de informatie en een governance structuur om toegankelijkheid, onafhankelijkheid en kwaliteit van de informatie te borgen. Voor vervolgstappen is een oordeel van de partijen aangesloten bij AVINED over randvoorwaarden voor verdere uitwerking van een kennisplatform essentieel. Binnen die op te stellen randvoorwaarden kan als vervolgstappen gedacht worden aan overleg met de beide uitgevers die reeds een vorm van een pluimveekennisplatform hebben en met de kennisinstellingen over de benodigde capaciteit en kwalificaties om internationaal pluimveeonderzoek voor de Nederlandse sector te ontsluiten.

Opzetten, maar vooral onderhouden, van zo'n platform vereist een aanzienlijke personele inspanning. De pluimveesector acht de kans klein, dat dat uit collectieve middelen gefinancierd kan worden. Te meer, omdat de informatie in principe al in het publieke domein beschikbaar is. Wel ziet de pluimveesector voor zichzelf een taak weggelegd om onderzoekers in staat te stellen na afloop van een door de sector gefinancierd project op verzoek van pluimveehouders uitleg over de resultaten te geven, bijvoorbeeld via studiedagen en/of discussies in studieclubs.

---

1 Inleiding

Wereldwijd wordt veel onderzoek uitgevoerd en worden resultaten in allerlei vormen gepubliceerd. Die kennis heeft meestal een vertaalslag nodig om in een specifieke situatie tot benutting in het veld te komen en soms blijken voor een specifieke vraag geen onderzoekresultaten beschikbaar. De afstand tussen onderzoek en praktijk is vaak te groot voor directe benutting. Voor fundamenteel onderzoek is dat logisch, maar voor onderzoek gericht op innovatie zou dat niet het geval mogen zijn. Nederland is een van de landen waar het gat tussen kennisontwikkeling en kennisvalorisatie en innovatie behoorlijk groot is (Innovatieparadox, WRR, 2008). Met name voor kleinere bedrijven blijkt onderzoek (de resultaten van onderzoek) niet goed toegankelijk te zijn.

De pluimveesector, zeker de primaire productie, bestaat vrijwel volledig uit kleine bedrijven. Met collectieve middelen heeft de pluimveesector ten tijde van de productschappen veel onderzoek gefinancierd. Het belang van onderzoek voor innovatie en de noodzaak tot continue innovatie voor individuele bedrijven en de sector als geheel staat niet ter discussie.

Na opheffen van de productschappen moet een nieuwe vorm van financiering van onderzoek gevonden worden. Daarvoor is essentieel dat het belang van onderzoek voor alle potentiële financiers (bv alle pluimveehouders) duidelijk is en om dat te bereiken moeten potentiële belanghebbenden zich bij de resultaten van hun onderzoek betrokken voelen.

Immers, alleen als de doelgroep van het onderzoek de onderzoekresultaten benut en bruikbaar acht, is het reëel vanuit die groep bekostiging van het onderzoek te verwachten (zie o.a. Van der Meulen en Cuijper, 2007).

In het verleden was kennisoverdracht een min of meer lineaire en sterk vanuit de overheid aangestuurde en gefinancierde aangelegenheid (OVO-drieluik). Onderzoek was min of meer generiek voor een gehele sector, (overheids)voorlichters brachten die kennis bij boeren en boeren werden geacht die kennis te implementeren. Het huidige kennissysteem is veel meer afhankelijk van de (financiële) inspanningen van het bedrijfsleven, terwijl de voorlichting op het gebied van veehouderij volledig privaat geworden is. In de afgelopen decennia is de variatie tussen bedrijven in werkwijze, specifieke doelen en omgevingsfactoren aanzienlijk toegenomen. Generieke kennis moet dan ook vertaald worden naar de specifieke bedrijfssituatie en er is eerder sprake van interactie en co-creatie van kennis dan van lineaire kennisoverdracht.

Een ander aspect bij kennisbenutting is de bereidheid bij de doelgroep om kennis tot zich te nemen en actief en met een niet te beperkte focus op zoek te gaan naar kennis, geschikt voor hun specifieke situatie. Voorlichters (intermediaren, erfbetreders) kunnen daar vanuit verschillende invalshoeken een bijdrage aan leveren. Echter, uit onderzoek van Klerks en Jansen (2010) naar de effectiviteit van voorlichters uit het bedrijfsleven om kansen op het gebied van duurzaamheid in de melkveesector over te brengen blijkt, dat dat maar in zeer beperkte mate succesvol is. Klerks en Jansen gebruikten voor hun onderzoek gegevens uit de melkveehouderij op het vlak van mineralenmanagement (MINAS) en uiergezondheid (activiteiten van het Nederlands Uiergezondheidscentrum), waarin beoogd werd de onderwerpen net wat breder aan te pakken voor een duurzame (bedrijfs)ontwikkeling. In het geval van MINAS bleek een positieve stimulans in de vorm van vouchers, waarmee veehouders voorlichting naar keuze in konden kopen, maar zeer beperkt benut te worden. Slechts 25% van de vouchers werd uiteindelijk benut en dan in de meeste gevallen via een al bestaande relatie tussen veehouder en voorlichter (Klerks en Jansen, 2010). In het tweede geval was informatie over de kosten van uierontsteking onvoldoende om veehouders te bewegen meer kennis over preventie op te doen naast de (ook noodzakelijke) curatieve behandeling. De betrokken, private kennisintermediairs (erfbetreders), blijken het veelal lastig te vinden om ongevraagd breder te adviseren dan de specifieke zaken waarvoor zij 'ingehuurd' zijn.

Een relatief kleine sector als de pluimveehouderij in Nederland staat daarom voor een forse uitdaging om én draagvlak te krijgen en te behouden voor collectief onderzoek én om te zorgen voor het beschikbaar maken en houden van ontwikkelde kennis. Dit alles moet op een zodanige wijze dat de doelgroep verleid wordt tot het continu benutten van de beschikbare kennis voor bedrijfsontwikkeling.

De brancheorganisatie van de pluimveesector AVINED heeft daarom Wageningen UR Livestock Research gevraagd te analyseren hoe kennis, die met collectieve middelen is gegenereerd, tot blijven nut van de pluimveesector kan zijn.

1.1 Organisatie van pluimveeonderzoek in Nederland

In Nederland wordt pluimveeonderzoek uitgevoerd bij universiteiten, instituten en bedrijven en door combinaties van die organisaties. Het onderzoek bij universiteiten (met name Utrecht en Wageningen) wordt gefinancierd uit de zogenaamde eerste geldstroom voor academisch onderzoek, vanuit NWO en andere wetenschapsfondsen (tweede geldstroom) en soms door bedrijven (derde geldstroom). Het gaat om fundamenteel en toepassingsgericht onderzoek. Het onderzoek bij instituten wordt gefinancierd door het bedrijfsleven en de overheid (EU, nationaal, regionaal) via projecten, waarin het topsectorbeleid via de PPS'en (publiek-private samenwerkingsverbanden) een belangrijke rol speelt (zie Topsector Agri&Food <http://topsectoren.nl/agri-food>). 'Bedrijfsleven' heeft zowel betrekking op individuele bedrijven als op collectieve financiering, zoals in het verleden via de productschappen.

De pluimveesector is opdrachtgever van onderzoek uitgevoerd bij kennisinstellingen en is ook participant bij de uitvoering van onderzoek. Als opdrachtgever zijn vertegenwoordigers van (onderdelen) van de pluimveesector actief in publiek-private samenwerkingsverbanden, op grond waarvan bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen gezamenlijk onderzoeksprioriteiten formuleren. Daarnaast formuleren onderdelen van de pluimveesector zelfstandig onderzoekopdrachten en zetten die uit bij kennisinstellingen. De inbreng in deze specifieke onderzoekopdrachten is afhankelijk van de omvang en de graad van organisatie van de betrokken deelsector. Voor (collectieve) financiering van onderzoek vanuit de primaire sector is betrokkenheid en financiële participatie van alle pluimveehouders noodzakelijk. In het verleden was dat mogelijk via de regelgeving van productschappen. Na opheffing van de productschappen moeten daarvoor nieuwe vormen gevonden worden.

De verenigingen LTO, NVP, COBK, NEPLUVI en ANEVEI hebben na het opheffen van de productschappen de brancheorganisaties OVONED (voor de eierketen) en PLUIMNED (voor de pluimveevleesketen) opgericht. OVONED en PLUIMNED werken samen in AVINED. De brancheorganisaties zijn in overleg met het Ministerie van EZ over de mogelijkheden van collectieve financiering van o.a. onderzoek.

Momenteel wordt het onderzoek in de pluimvee-PPS'en aangestuurd door een stuurgroep van de participanten in AVINED en een vertegenwoordiging van EZ. Voor individuele projecten is er vaak een klankbordgroep met direct betrokkenen.

1.2 Kernvraag

Hoe kan gegarandeerd worden, dat de (collectieve) pluimveesector kennis neemt (en gebruik maakt) van de resultaten van pluimveeonderzoek in het algemeen en met name van de resultaten van onderzoek waaraan zij via collectieve financiering hebben bijgedragen?

Alleen als de pluimveesector als geheel het belang van onderzoek inziet, is collectieve financiering logisch. In de productschapstijd waren er structuren, die betrokkenheid van alle geledingen van de pluimveesector bij de planning en uitvoering van onderzoek garandeerden. Daarnaast was in die structuur financiering geregeld voor het uitdragen van kennis via studiedagen en studieclubs van pluimveehouders. Met name de structuur van actieve kennisoverdracht via studiedagen en studieclubs is in de nieuwe situatie vervallen. Wel is het huidige onderzoek meer participatief dan in het verleden: veel onderzoek wordt uitgevoerd met en op praktijkbedrijven. De kans is groot dat de direct betrokken/participerende bedrijven kennis nemen van de resultaten van het onderzoek en, indien passend, implementeren. Hoe zit dat met bedrijven, die niet direct participeren? Hoe zit dat met kennis uit het verleden?

1.3 Werkwijze en leeswijzer

Effectiviteit van kennisoverdracht is een breed ervaren probleem. Als eerste stap is daarom gezocht naar werkwijzen in andere sectoren in Nederland en naar voorbeelden uit de pluimveesector in andere landen. De resultaten van die inventarisatie zijn in hoofdstuk 2 samengevat.

Met die achtergrond als input is een workshop georganiseerd voor partijen, die kennisoverdracht als kernactiviteit hebben. In de workshop is na een korte inleiding de vraagstelling en mogelijke oplossingen in subgroepjes besproken. De resultaten van de subgroepjes werden teruggekoppeld, gevolgd door een algemene discussie. De opzet en de resultaten van de workshop worden in hoofdstuk 3 besproken.

Conclusies en een voorzet voor vervolg worden in hoofdstuk 4 gegeven.

---

2 Bestaande werkwijzen en voorbeelden van kennis delen in andere sectoren en andere landen

In Nederland en internationaal zijn er een aantal op pluimvee gerichte nieuwsmedia, die ook beogen te attenderen op resultaten van onderzoek. Verder zijn er studiedagen en congressen waarin aandacht aan pluimveeonderzoek wordt besteed. Paragraaf 2.1 geeft daar enkele voorbeelden van. Daarnaast zijn er werkwijzen, specifiek gericht op overdracht van kennis en onderzoekresultaten. Zulke voorbeelden kunnen ontleend worden aan andere sectoren in Nederland (paragraaf 2.2) en uit de pluimveesector in het buitenland (paragraaf 2.3). In beide gevallen is enige voorzichtigheid met interpretatie noodzakelijk. De pluimveesector in Nederland is klein vergeleken met de varkens- en de melkveesector, terwijl de kalversector als integratie sterk georganiseerd is. De situatie in de Nederlandse kalversector is vergelijkbaar met die van de pluimveesector in veel landen buiten Nederland: een integratie stuurt behoorlijk strak de werkwijze op de primaire bedrijven aan, waarmee ook de integratie de partij is, die zorgt voor kennisoverdracht en implementatie van onderzoekresultaten.

2.1 Bestaande media, met informatie over onderzoekresultaten

2.1.1 Nederland

Het maandblad Pluimveehouderij heeft een overeenkomst met NOP en Livestock Research om resultaten van onderzoek, gefinancierd met middelen van de pluimveesector, te publiceren. Pluimveehouderij wordt uitgegeven door Reed Business BV, dat daarnaast elektronisch Boerderij (<http://www.boerderij.nl/>) en een daaruit gedestilleerde versie met pluimveenieuws publiceert. De elektronische kranten verschijnen vijf keer per week.

Uitgever Agrio brengt nieuws, reportages en onderzoekresultaten uit het publieke domein via de website Pluimveeweb (<https://www.pluimveeweb.nl/>). Recentelijk is ook een papieren versie verschenen, die vijf keer per jaar uitkomt.

2.1.2 Internationaal

Internationaal zijn er diverse websites en elektronische nieuwsbrieven, gericht op de pluimveesector. Voorbeelden van Engelstalige zijn:

WorldPoultry (<http://www.worldpoultry.net/>) (uitgever Reed Business BV), met een (vrijwel dagelijkse) e-mail nieuwsbrief en een maandelijks verschijnend magazine.

Wattagnet (<http://www.wattagnet.com/>) (uitgever het Amerikaans Watt Publishers) met een dagelijkse nieuwsbrief en een aantal magazines gericht op delen van de pluimveesector, zoals Poultry Industry, Egg Industry, Poultry Trends, die zowel elektronisch als op papier verschijnen.

Bovenstaande media werken op commerciële basis.

De Amerikaanse Poultry Association (USPoultry, <http://www.uspoultry.org/>) geeft dagelijks een elektronische nieuwsbericht via e-mail aan ingeschrevenen uit: PoultryWire.

Bovengenoemde nieuwsbrieven bevatten allen incidenteel korte samenvattingen van wetenschappelijke artikelen, die in de praktische pluimveehouderij nieuwswaarde of toepassingsmogelijkheden hebben.

2.1.3 Wetenschappelijke tijdschriften

Een aantal internationale tijdschriften richt zich op de verspreiding van resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Allen zijn Engelstalig. Enkele voorbeelden, die volledig op pluimvee zijn gericht zijn:

De World Poultry Science Association (<http://www.wpsa.com/>) geeft vier keer per jaar digitaal en als papieren versie het World Poultry Science Journal uit met vooral overzichtsartikelen. De Nederlandse afdeling van de WPSA Nederland is vooral gericht op een wetenschappelijk publiek van zowel bedrijven als onderzoekorganisaties, internationaal zijn ook grotere pluimveehouders wel bij de WPSA betrokken. Het tijdschrift is toegankelijk voor leden en via universitaire bibliotheken. De on-line uitgave wordt gefaciliteerd door Cambridge University Press.

De Amerikaanse Poultry Science Association (<http://www.poultryscience.org/index.asp>) geeft Poultry Science, dat maandelijks verschijnt en The Journal of Applied Poultry Science (<http://japr.oxfordjournals.org/>), dat vier keer per jaar verschijnt, uit. Poultry Science richt zich op een wetenschappelijke publiek, terwijl The Journal of Applied Poultry Science meer gericht is op beleidsmakers en voorlichters. Beide tijdschriften zijn on-line toegankelijk voor leden van de Poultry Science Association en via universitaire bibliotheken. Oxford University Publishers faciliteert de uitgave van JAPS.

British Poultry Science (<http://www.tandfonline.com/loi/cbps20>), uitgegeven door de British Poultry Science Foundation, verschijnt twee-maandelijks. BPS richt zich op een wetenschappelijk publiek. BPS is on-line toegankelijk voor abonnees en via universitaire bibliotheken. Taylor & Francis faciliteert de uitgave van BPS.

European Poultry Science, (<http://www.european-poultry-science.com/>), voorheen Archiv für Geflügelkunde, verschijnt maandelijks en is overgeschakeld op volledig digitaal en vrij toegankelijke publicaties. EPS is gericht op een wetenschappelijk publiek. Ulmer Verlag faciliteert de uitgave.

Avian Diseases (<http://aaapjournals.info/>) verschijnt eenmaal per kwartaal en is gericht op ziekten bij pluimvee. Het tijdschrift verschijnt als papieren versie en on-line en is een uitgave van de Amerikaanse Associatie van Pluimvee Pathologen. Het tijdschrift is beschikbaar voor leden en abonnees en via universitaire bibliotheken.

Avian Pathology (<http://www.tandfonline.com/toc/cavp20/current>) wordt uitgegeven door Taylor & Francis, namens de Houghton Trust en de WVPA. Het tijdschrift is gericht op pluimveeziekten. Avian Pathology verschijnt tweemaandelijks en kent een papieren en een on-line versie. Het tijdschrift is beschikbaar voor leden en abonnees en via universitaire bibliotheken.

Gezamenlijk publiceren deze tijdschriften jaarlijks ettelijke honderden artikelen.

2.1.4 Studiedagen en congressen

In Nederland organiseren diverse groeperingen jaarlijks studiedagen en congressen, waarin ook resultaten van onderzoek aan de orde kunnen komen. Voorbeelden zijn de studiedagen van de WPSA, deels gezamenlijk met Agrivaknet en WVPA, het Nationale Pluimveecongres (Dutch Poultry Centre, NOP/LTO en vakblad Pluimveehouderij), het symposium Hogere Pluimveegezondheid (diverse bedrijven uit de pluimveesector, agrarische hogescholen en uitgever Agrio). De WVPA verzorgt daarnaast vier maal per jaar een wetenschappelijke bijeenkomst voor haar leden.

Daarnaast worden incidentele bijeenkomsten rondom specifieke onderwerpen georganiseerd vanuit onderzoekprojecten, door studieclubs van pluimveehouders, door bedrijven of door combinaties daarvan.

Uitgever Agrio is van plan met ingang van 2016 themabijeenkomsten voor de pluimveesector te organiseren.

Internationaal is het aantal congressen en symposia op het gebied van pluimvee te groot om in deze rapportage een overzicht te geven. Als grootste zijn te noemen de WVPA en de WPSA, die elk om de vier jaar een wereldcongres organiseren en het, eveneens elke vier jaar georganiseerde Europese congres van de WPSA.

2.2 Nederland, andere sectoren

In Nederland zijn een aantal voorbeelden van kennis delen beschikbaar. Sommige gaan uit van kennisinstellingen, andere komen vanuit een platform van belanghebbenden.

Een voorbeeld van de laatste categorie is uit de varkenssector. Kennisoverdracht verloopt via Varkensnet:

“Vanaf najaar 2015 kunnen varkenshouders via Varkens.nl een centraal aanbod vinden van kennissessies. Stichting KPV, VarkensNET en Varkens.nl bundelen daartoe te krachten.

De partijen hopen met de samenwerking een efficiëntie- en kwaliteitsslag te maken in het aanbieden van kennis. Voor en door boeren is het motto.” Zie <http://varkensnet.nl/>

Voor de contacten tussen varkenshouders en onderzoek lijken de netwerkbijeenkomsten (Wroeten/Op weg/Truffels) van VarkensNet succesvol. In dergelijke bijeenkomsten pakken varkenshouders met een bepaalde kennisvraag die gezamenlijk aan, waarbij netwerkmentoren de groep begeleiden in het vinden van de juiste deskundigheid. VarkensNet heeft daarvoor een team van 6 netwerkmentoren, die deels via hun eigen organisatie aan VarkensNet kunnen werken. In het verleden was met de coördinatie van Varkensnet ca. 35.000 euro gemoeid, terwijl minstens drie organisaties elk jaarlijks 100 uur bijdroegen.

De communicatie van VarkensNet gaat (naast de netwerkbijeenkomsten) via een website en nieuwsbrieven.

Een voorbeeld van kennis delen primair vanuit een kennisinstelling is de website Verantwoorde Veehouderij: “Verantwoorde Veehouderij ondersteunt de overgang naar een duurzame landbouw. Centraal staat het genereren en mobiliseren van innovatieve kennis en het ondersteunen van perspectiefvolle initiatieven”. Zie <http://www.verantwoordeveehouderij.nl/nl/Home.htm>.

De website heeft rubrieken voor sectoren (rundvee, varkens, pluimvee en overig), voor het inmiddels beëindigde, door het Ministerie van Economische Zaken gefinancierde programma Netwerken in de Veehouderij, voor projecten, grotendeels van Wageningen UR Livestock Research, en gefinancierd door het Ministerie van EZ. De website geeft ook toegang tot handboeken, naslagwerken, publicaties van Wageningen UR Livestock Research en de bibliotheek van Wageningen UR. De website werkt met een driewekelijkse e-mail nieuwsbrief voor belanghebbenden. Vanwege omvang van de sector, maar ook activiteit van de projecten worden de berichten op Verantwoorde Veehouderij gedomineerd door de melkveesector, met een sterke focus op beweiding enerzijds en mest, bemesting en mineralenproblematiek anderzijds.

Verantwoorde Veehouderij wordt gefinancierd vanuit eigen middelen van Livestock Research. Het onderhoud van de website en de redactie van de nieuwsbrief vereist (afhankelijk van hoeveel redactie op de ‘content’ nodig is) ca. 1 fte. De inhoud van de berichten wordt vanuit de onderzoeksprojecten gerealiseerd.

Naast de website Verantwoorde Veehouderij, die zich specifiek richt op de (eind)gebruikers van kennis, heeft elk wat groter onderzoekprogramma, of het nu voortkomt uit publiek-private samenwerking of een EU-samenwerkingsproject is, een eigen website. Diverse van zulke programma's bevatten ook pluimveeonderzoek (zie <http://breed4food.com/> of <http://www.lowinputbreeds.org/home.html>). Dergelijke websites zijn meestal meer gericht op ‘zenden’, de resultaten van het project publiek maken, dan op interactie met gebruikers.

Voor het (beroeps)onderwijs is Dierenwelzijnsweb

(<http://www.dierenwelzijnsweb.nl/nl/dierenwelzijnsweb.htm>) opgezet vanuit het lectoraat Dierenwelzijn van Van Hall Hogeschool. De website geeft toegang tot een mediatheek met lesmateriaal, rapporten, video's en dossiers over specifieke onderwerpen.

2.3 Buitenland, pluimvee

2.3.1 Australië, Poultry CRC (<http://www.poultrycrc.com.au>)

Australië kent een pendant van het Nederlandse topsectorbeleid in de vorm van Coöperatieve Research Centres. De PluimveeCRC bestaat vanaf 2003 en is zeker van overheidsfinanciering tot 2017.

Zo'n CRC is een joint venture tussen een aantal hoofd-participanten en een grote groep van overige participanten verenigd in een 'public company', Poultry CRC Ltd. De aansturing van de PoultryCRC is in handen van op grond van hun competenties daartoe aangestelde personen verzameld in een stuurgroep. De dagelijkse leiding en uitvoering is in handen van een directeur, een commercieel manager, een financieel manager en een (50%) manager opleiding en onderwijs. Daarnaast is er een 50% administrateur en een full time communicatie medewerker, die de administratie en de website verzorgen. PoultryCRC woont in bij de Universiteit van Armidale en werkt met een groot netwerk van onderzoekers bij allerlei organisaties, die aangesloten zijn bij PoultryCRC. Vanuit de middelen van PoultryCRC worden onderzoeksprojecten, voorlichting en bijdragen aan onderwijs georganiseerd. PoultryCRC communiceert voornamelijk via de website en een maandelijkse nieuwsbrief, die naar 3000 abonnees gaat. De artikelen uit de nieuwsbrief komen op de website en op hun Facebookpagina. Voor pluimveehouders worden rapporten met onderzoekresultaten via de website beschikbaar gemaakt en worden regelmatig workshops rond een bepaald thema georganiseerd.

De conclusie van PoultryCRC is, dat workshops per regio veel effectiever zijn dan de website of landelijke bijeenkomsten in kennisoverdracht.

Vanuit PoultryCRC is een programma voor beroepsonderwijs opgezet voor medewerkers in de pluimveesector, dat vervolgens gegeven wordt door medewerkers van de partners in PoultryCRC. Vanuit verschillende organisaties hebben zo'n 200 medewerkers aan de training meegedaan en een certificaat behaald.

Jaarlijks heeft PoultryCRC een landelijk symposium, gericht op de pluimveesector als geheel onder de naam 'Ideas Exchange', waar meestal zo'n 120 deelnemers zijn en waar resultaten van PoultryCRC onderzoek gepresenteerd worden. Kernpunt is dat daar de erfbetreders gericht uitgenodigd worden en zo de kennis het veld in komt.

PoultryCRC heeft geen onderzoek gedaan of en hoe hun informatie pluimveehouders bereikt en of zij er gebruik van maken.

2.3.2 Verenigde Staten van Amerika

In de VS hebben veel universiteiten naast een onderzoeks- ook een voorlichtingstaak. De pluimveevoorlichtingsspecialisten van Michigan State University, Ohio State University, University of Illinois en University of Kentucky hebben gezamenlijk een programma georganiseerd (Inter-State Cooperation to Deliver Better Extension) waarin samengewerkt wordt op het vlak van onderwijs, lokale seminars en workshops en het aantrekken van extra fondsen voor onderzoek, specifiek gericht op pluimveeproducenten (zie Koelckebeck, 2002,

<http://livestocktrail.illinois.edu/poultrynet/paperDisplay.cfm?ContentID=148> voor een overzicht).

Elk van de universiteiten blijft via de eigen website communiceren. Gegevens over de effectiviteit van het programma zijn niet te krijgen.

2.3.3 Canada

In Canada is in 2012 een National Research Strategy for Canada's Poultry Sector verschenen (http://www.cprc.ca/2010_Update/attachments/National_Research_Strategy_for_Cdn_Poultry_Sector.pdf). Doel is tot een soort PPS-opzet te komen met gezamenlijke financiering van onderzoek door overheid en bedrijfsleven. Inmiddels hebben een aantal staten daar hun eigen vervolg op geschreven, zoals Ontario (Research Investment Strategy for the Ontario Poultry Industry, 2014-2020, <http://www.livestockresearch.ca/documents/PoultryResearchStrategyDraft.pdf>).

Dergelijke teksten benadrukken het belang van verspreiding en implementatie van resultaten, maar gaan niet in op een specifieke aanpak daarvoor.

2.3.4 EU

Vanuit de resultaten van de Europese werkgroep van de WPSA mbt onderwijs en voorlichting (Working Group 11, European Federation of WPSA) wordt duidelijk, dat alle landen worstelen met de vraag hoe goed pluimveeonderwijs te verzorgen en hoe aan effectieve kennisoverdracht te doen. Tot nu toe heeft dat niet geleid tot voorbeelden waar Nederland uit zou kunnen leren.

---

3 Workshop over werkwijzen voor benutting van onderzoekresultaten in de pluimveesector

Met een overzicht van activiteiten als beschreven in hoofdstuk 2 als startpunt werd in december 2015 een workshop georganiseerd om de stand van zaken wat betreft overdracht van informatie uit pluimveeonderzoek te toetsen en te discussiëren over mogelijke werkwijzen voor de Nederlandse pluimveesector.

3.1 Genodigden en deelnemers

De organisaties in Nederland, die kennisoverdracht op het gebied van pluimveehouderij in hun doelstellingen hebben staan, werden uitgenodigd maximaal 3 deelnemers naar de workshop af te vaardigen. Deelnemers waren:

Naam	Organisatie
Mark den Hartog	NEPLUVI
Hans Cortens	PEC
Ruud Zanders	PEC
Ernest Bokkers	NOP
Jan Willem Lagerweij	NOP
Domien Leemans	Agrivaknet
Jan Wolleswinkel	DPC
Irma van Kreijl	Agrivaknet
Albert Hoekerswever	Agrivaknet
Dineke Rietveld	Persoonlijke titel
Ria van der Hulst-van Arkel	WPSA
Robert Ellenkamp	Pluimveemedia, Agrio
Ben Mooiweer	Pluimveemedia, Agrio
Dick van Doorn	Pluimveemedia, Boerderij
Wouter Steenhuisen	WVPA
Petro Boon	ANEVEI
Jolien Koole	WLR
Hilko Ellen	WLR
Ferry Leenstra	WLR

3.2 Opzet van de workshop

Vooraf gaf WLR een analyse van de stand van zaken wat betreft verspreiding van kennis uit onderzoek. Voor de daarvoor gebruikte powerpointpresentatie zie bijlage 1. Vervolgens werd in drie subgroepen over twee vragen gediscussieerd:

- Klopt de analyse, dat informatie uit onderzoek vooral via erfbetreders bij pluimveehouders komt? Wanneer wel, wanneer niet?
- Wat is nodig om te zorgen dat pluimveehouders de kennis uit onderzoek (recent en ook uit het verleden) tot zich nemen en inpassen op het moment dat dit voor hen nuttig is.

De resultaten van de drie subgroepen werden plenair besproken.

3.3 Samenvatting van de resultaten en de discussie

3.3.1 Reacties op de analyse

De drie groepen vonden unaniem, dat de analyse correct is.

Kanttekeningen daarbij:

Een pluimveehouder zoek wel op internet, als hij specifieke kennis nodig heeft. Bij kopen/beslissen is de erfbetreders vaak sparringpartner. De(pluim)veehouder realiseert zich niet altijd dat kennis uit onderzoek komt. (Pluim)veehouders delen veel kennis onderling. Brancheorganisaties zien het als hun taak onderzoeksresultaten naar de achterban te vertalen.

Er is verschil tussen generieke en specifieke kennis, maar het geheel aan kennis is complex.

Er is zorg over het niveau van kennis en kunde bij de hedendaagse erfbetreders. Vrijwel alle erfbetreders hebben primair een verkooptaak, waarin het vergaren van met name algemene kennis lastig is in te passen.

3.3.2 Wat is nodig om pluimveehouders de kennis uit onderzoek te laten benutten?

Onderstaand is een verkorte weergave van de opmerkingen die tijdens de discussies in de drie subgroepen zijn gemaakt ten aanzien van kennisdeling in de pluimveesector.

Erfbetreders en brancheorganisaties hebben tot taak te zorgen voor bewustwording bij henzelf en bij pluimveehouders dat er kennis beschikbaar is. Een pluimveehouder zal met name actief naar kennis zoeken op het moment, dat hij er belang bij heeft, bijvoorbeeld omdat hij een probleem ervaart en de urgentie voelt of de verplichting krijgt dat probleem op te lossen of de ambitie heeft een topondernemer te zijn en dus voor te willen lopen.

Voor kennisbenutting is 2-richtingverkeer nodig: de rapportage van onderzoeksresultaten moet aansluiten bij de pluimveehouder. Dat kan worden bevorderd als de vraag meer uit de praktijk komt. Het onderzoek kan samen met de praktijk naar oplossingen zoeken. Immers, in het bedrijfsleven gebeurt al heel veel.

Voor betere kennisoverdracht is een directe relatie met de pluimveehouder nodig en de kennis moet in de juiste vorm worden aangeboden. Praktijknetwerken en een gemakkelijk toegankelijk kennis(informatie)platform zijn daar geschikt voor.

De pluimveehouder moet wel de 'wil' hebben om informatie tot zich te nemen, anders is gemakkelijk sprake van miscommunicatie. Belangrijk is, dat de kennis op het juiste moment te vinden is.

De werkwijze voor kennisontsluiting moet opgenomen worden in elk onderzoeksproject en zeker bij de collectief gefinancierde projecten.

Eén digitaal loket voor de pluimveehouder kan een oplossing zijn. Dat loket kan via de media ontsloten worden en zou ook moeten rapporteren over internationaal onderzoek.

Vanzelfsprekend is de pluimveehouder zelf verantwoordelijk voor kennisvergaring, maar goede marketing van beschikbare kennis kan helpen.

De kennisbehoefte is in de loop der jaren veranderd. Verandert de onderzoeksvraag daardoor ook?

Is er meer vraag naar management/marketing en is de focus op techniek minder? Het lijkt steeds meer om specifieke kennis te gaan en minder om generieke.

Het is belangrijk dat de goede onderzoeksvragen op tafel komen. Toetsen van onderzoeksvragen met relevante stakeholders (bijv. met erfbetreders) kan daarin helpen.

De rapportage van onderzoek moet worden afgestemd op degenen die er belang bij hebben.

Misschien is het een optie om communicatie over onderzoek (technisch en economisch) te combineren op één event en niet te gaan versnipperen/verspreiden over meer bijeenkomsten.

De kennis en het netwerk van de stakeholders kan beter gebruikt worden om een boodschap naar buiten te brengen (podium, doorgeefluik, rondetafelgesprek).

Het onderzoek moet beter zichtbaar maken waar aan gewerkt wordt. De onderzoeksagenda moet beschikbaar zijn en meer aandacht voor het communicatieproces is gewenst. Relevante content moet actief onder de aandacht van erfbetreders en journalisten gebracht worden.

3.3.3 Hoe verder?

Uit de reacties zijn de volgende onderdelen aangedragen om op door te gaan, waarbij de deelnemers aan konden geven waar ze de beste mogelijkheden zagen voor verdere uitwerking (tussen haakjes is het aantal keer genoemd voor verdere uitwerking aangegeven):

- Kennisplatform (9)
- Hoe organiseren we het twee-richtingen verkeer? Betrokkenheid! (0)

-
- Vrijmaken budget in onderzoek (0)
  - Rol erfbedrevers verbeteren (2)
  - Nieuwe/ andere vormen van communicatie (3)

Naast bovengenoemde onderwerpen werd nog de zorg geuit omtrent het in stand houden van de hoogwaardige kennis in de branche en het onderwijs.

Tijdens de plenaire discussie is dieper ingegaan op het opzetten van een kennisplatform. Daarbij zijn de volgende opmerkingen geplaatst:

- Een centrale plek voor kennis en informatie uit onderzoek, niet alleen vanuit WUR maar ook internationaal
- Ketenbreed (maar ook niet te breed)
- Gebruik nieuwe media
- Een 'grazer' zorgt voor vertaling;
  - o Naar 'Jip&Janneke-taal'
  - o Zorgt voor selectie
- Het moet een 'haalomgeving' zijn
- Filters kunnen het mogelijk maken om maatwerk voor de gebruiker en gemakkelijk navigeren te bevorderen
- Automatisch reageren op / aansluiten bij zoekgedrag veehouder met het doen van suggesties (zoals dat voor diverse commerciële toepassingen al gebruikelijk is)
- Ontsluiten via bestaande uitgevers
- Een soort 'pluimveewikipedia'¹
- Zie 'Kennisakker' (<http://www.kennisakker.nl/>), een door Productschap Akkerbouw opgezette website, die nog steeds in de lucht is.
- Het platform moet sectorbreed opereren. Een sterke governance structuur is noodzakelijk. Dat kan via een raad van toezicht. Zowel qua inhoud als governance moet het platform een gezamenlijke verantwoordelijkheid zijn. De gebruikers moeten aan het roer staan. Het ligt dan voor de hand, dat AVINED faciliteert.

Diverse deelnemers zijn bereid verder te discussiëren over de opzet van zo'n platform. AVINED, als koepel van de pluimveebrancheorganisaties, heeft daar een belangrijke rol in. De in pluimveehouderij gespecialiseerde media willen graag nadenken over hun rol in en mogelijkheden voor een kennisplatform voor de pluimveehouderij.

In een verdere discussie moeten continuïteit en financierbaarheid belangrijke randvoorwaarden zijn. Specifieke aandachtspunten zijn de verbindingen vice versa tussen kennisproducenten, erfbedrevers en gebruikers van de kennis (pluimveehouders). Ervaringen vanuit andere branches geven aan dat het opzetten van een kennisplatform veelal goed lukt. Het daarna in stand houden vraagt de nodige aandacht. Het gaat dan om borgen van continuïteit, onderhoud en beheer.

---

¹ Ron Meijerhof (Consultancy bureau Poultry Performance Plus) heeft inmiddels een website conform de Wikipedia formule voor pluimvee opgezet: www.wikipoultry.com. De site richt zich vooralsnog vooral op het werkterrein van PPP, broederijen, de vermeerderingssector en vleeskuikens.

---

4 Conclusies en vervolgstappen

Nut en noodzaak van op de pluimveepraktijk gericht onderzoek staat niet ter discussie, wel hoe de onderwerpen gekozen moeten worden en hoe de resultaten onder de aandacht van potentiële gebruikers gebracht moeten worden. Uit de activiteiten in Nederland en elders blijkt, dat daar geen algemeen recept voor is en dat op veel plaatsen met het onderwerp geworsteld wordt. Wereldwijd en ook in Nederland gebeurt veel onderzoek met pluimvee, soms fundamenteel, maar vaak ook direct of met tussenstappen gericht op de praktijk van de pluimveehouderij. In principe is informatie uit onderzoek wel beschikbaar, maar het is voor individuele (MKB) bedrijven vrijwel onmogelijk om 'door de bomen het bos te zien'.

Voor draagvlak voor collectieve financiering van onderzoek ten behoeve van de pluimveesector is goede en goed getimed beschikbaarheid van resultaten essentieel. Zowel uit literatuur als uit de informatie van de workshop blijkt, dat erfbetreders (intermediairs, vertegenwoordigers van bedrijven, adviseurs, etc.) een essentiële rol hebben om pluimveehouders op het juiste moment van de juiste informatie te voorzien en/of pluimveehouders bewust te maken van de urgentie informatie uit onderzoek te zoeken. (Beroeps)onderwijs is een andere mogelijke bron van kennis en bewustwording wat betreft de noodzaak kennis uit onderzoek te vergaren voor de eigen bedrijfspraktijk.

Echter, erfbetreders zijn daartoe alleen in staat als zij de benodigde informatie beschikbaar hebben. Met name in de workshop werden ernstige zorgen uitgesproken over het kennisniveau en de mogelijkheid kennis te verwerven voor zowel erfbetreders als docenten in het beroepsonderwijs. De tijd (financiële mogelijkheden) voor brede en voldoende diepgaande verwerving van kennis ontbreekt. Voor de erfbetreders is (na het opheffen van door de overheid gefinancierde voorlichting) het bedrijfsmatige doel van de eigen werkgever essentieel. Het inpassen van informatievoorziening aan pluimveehouders is onderdeel van dat bedrijfsmatige doel.

De deelnemers in de workshop waren unaniem over de noodzaak voor een Nederlands platform voor het beschikbaar maken van kennis uit onderzoek. Het platform moet dan niet alleen Nederlands onderzoek, maar ook onderzoek elders proberen te behartigen cq samen te vatten, voor zover relevant voor de Nederlandse situatie. Zo'n platform moet in ieder geval digitaal via internet georganiseerd worden. Nevenactiviteiten in de vorm van fysieke bijeenkomsten zijn een vervolgstap en worden hier niet verder uitgewerkt.

Eén platform in Nederland vereist samenwerking tussen de verschillende partijen actief op het terrein van informatievoorziening. Belangrijke aspecten zijn capaciteit en financiering voor het vergaren van informatie, het hebben en managen van een locatie/host voor de informatie en een governance structuur om toegankelijkheid, onafhankelijkheid en kwaliteit van de informatie te borgen. Het hebben van capaciteit voor het vergaren en geschikt maken van informatie uit onderzoek voor het platform is essentieel. Dit vereist gespecialiseerde kennis. De benodigde capaciteit en daarmee financiering moet zorgvuldig overwogen worden.

Het platform heeft een 'host' nodig, die bij voorkeur meer bij de inhoud betrokken is dan alleen het leveren van de technische ondersteuning. Dat zou kunnen bij de stichting AVINED die onder andere een rol heeft als informatieverschaffer en overlegplatform voor de sector. Andere opties zijn onderbrengen bij een bedrijfsmatige uitgever. Onderbrengen bij een kennisinstelling ligt minder voor de hand, omdat pluimvee daar een van de vele onderdelen is, terwijl momenteel twee uitgevers al specifiek voor pluimvee een website hebben en aan nieuwsgaring doen. Het feit, dat twee verschillende uitgevers momenteel een website gericht op nieuws en innovatie in de pluimveesector onderhouden, maakt dat vervolgstappen zorgvuldig en in goed overleg met beide partijen genomen moeten worden.

De belanghebbenden zijn de bedrijven (inclusief pluimveehouders) en kennisinstellingen in de Nederlandse pluimveesector. Vanuit die belanghebbenden moet een soort Raad van Toezicht geformeerd worden, die onafhankelijkheid en kwaliteit van de informatievoorziening bewaakt. AVINED, als koepel van de brancheorganisaties PLUIMNED en OVONED, zou daar een rol kunnen spelen, naast mogelijk DPC, waarbij veel toeleveranciers uit de pluimveesector zijn aangesloten en/of de Nederlandse branches van de WPSA en de WVPA als wetenschappelijke verenigingen. Eventueel kan de organisatie van voorlichters (Agrivaknet) hierin ook een rol spelen.

Voor vervolgstappen is een oordeel van de partijen aangesloten bij AVINED over randvoorwaarden voor verdere uitwerking van een kennisplatform essentieel. Binnen die op te stellen randvoorwaarden

---

kan dan gedacht worden aan overleg met de beide uitgevers, die reeds een vorm van een pluimveekennisplatform hebben en met de kennisinstellingen over de benodigde capaciteit en kwalificaties om internationaal pluimveeonderzoek voor de Nederlandse sector te ontsluiten. Bovenstaande stappen staan los van de zorgen over de mogelijkheden van erfbetreiders en onderwijs om pluimveehouders te ondersteunen in het zoeken naar de juiste informatie op het juiste moment. Het ligt niet voor de hand, gegeven de budgetten voor pluimveepraktijkonderzoek en pluimveegezondheidsonderzoek in het verleden, dat de pluimveesector uit eigen (onderzoeks)middelen zo'n platform in de lucht kan houden.

In onderzoeksprojecten die in Nederland met publieke en/of collectieve financiering tot stand komen, verdient het aanbeveling heel duidelijk te omschrijven hoe de resultaten van het project gecommuniceerd worden en welk deel van het budget daarvoor gereserveerd is. Daarmee is passende communicatie over resultaten gedurende de looptijd van een project gegarandeerd.

In aanvulling daarop kan de pluimveesector overwegen onderzoekers in staat te stellen een bijdrage aan studiedagen of discussiegroepen te leveren, als dat na afloop van een project niet meer uit projectmiddelen mogelijk is.

Literatuur

Laurens Klerkx and Jolanda Jansen, 2010, Building knowledge systems for sustainable agriculture: supporting private advisors to adequately address sustainable farm management in regular service contracts. *Int. J. Agric. Sustainability* 8: 148-163.

Barend van der Meulen, Yvonne Cuijper, 2007, Evaluatie Maatschappelijk Geaccepteerde Veehouderij, Evaluatierapport van het programma MGv, Enschede: Universiteit Twente. <http://edepot.wur.nl/19988>

WRR, 2008, Innovatie vernieuwd; opening in viervoud. Amsterdam University Press. http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/Innovatie_vernieuwd.pdf

Bijlage 1 Presentatie

Programma van vanmiddag

Voorstelrondje

14.00 uur Korte introductie op het onderwerp

14.15 uur Werken in drie groepen

15.15 uur Groepswerk klaar, netwerkpauze

15.30 uur Terugrapporteren

15.50 uur Discussie en conclusies

16.30 uur Afsluiten

Onderzoek en kennisoverdracht

- Oude, lineaire model ('one size fits all', OVO-drieluik) bestaat niet meer, maar past ook niet meer bij grote variatie in bedrijfsontwikkeling
- Co-creatie, participatief onderzoek, netwerken, werkt voor een (beperkte?) groep
- Nieuwe werkwijzen van kennisoverdracht uit onderzoek noodzakelijk

Publiek, collectief (en privaat) toepassingsgericht onderzoek

Innovatieparadox: (te) groot gat tussen kennisontwikkeling en kennistoepassing, met name voor MKB

(Pluim)veehouders kennen onderzoek waar ze zelf aan hebben deelgenomen

Primaire sector heeft collectieve en publieke kennisontwikkeling nodig

Voor collectief onderzoek essentieel dat alle betrokkenen het nut van onderzoek (kunnen) ervaren

Kernvraag

Hoe kan gegarandeerd worden, dat de pluimveesector kennis neemt en gebruik maakt van de resultaten van pluimveeonderzoek en met name van de resultaten van onderzoek waaraan zij via collectieve financiering hebben bijgedragen

---

Vragen voor de subgroepen

- Klopt de analyse, dat informatie uit onderzoek vooral via erfbetreders bij pluimveehouders komt? Wanneer wel, wanneer niet?
- Wat is nodig om te zorgen dat pluimveehouders de kennis uit onderzoek (recent en ook uit het verleden) tot zich nemen en inpassen op het moment dat dit voor hen nuttig is.

Of te wel

- Hoe leidt onderzoek tot handelingsperspectief voor pluimveehouders
- Wat moet gebeuren opdat pluimveehouder de kennis benut op het moment dat dat voor hem/haar nodig is

---

Bestaande werkwijzen/voorbeelden van kennisoverdracht

- Website met informatie en ontsluiting rapporten
- Nieuwsbrief
- Studiedagen
- Vakbladen
- Netwerkprogramma's ('wroetsessies')

'Het' model voor kennisoverdracht bestaat nog niet
Veel 'zenden'

Vooraf erfbetreders lijken de ontvangers

Pluimveehouder krijgt de informatie met name via erfbetreders

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

Wageningen UR Livestock Research
Postbus 338
6700 AH Wageningen
T 0317 48 39 53
E info.livestockresearch@wur.nl
www.wageningenUR.nl/livestockresearch

Wageningen UR Livestock Research ontwikkelt kennis voor een zorgvuldige en renderende veehouderij, vertaalt deze naar praktijkgerichte oplossingen en innovaties, en zorgt voor doorstroming van deze kennis. Onze wetenschappelijke kennis op het gebied van veehouderijsystemen en van voeding, genetica, welzijn en milieu-impact van landbouwhuisdieren integreren we, samen met onze klanten, tot veehouderijconcepten voor de 21e eeuw.

De missie van Wageningen UR (University & Research centre) is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen UR bundelen 9 gespecialiseerde onderzoeksinstituten van stichting DLO en Wageningen University hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 6.000 medewerkers en 10.000 studenten behoort Wageningen UR wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.

